

ANY IV

NÚM. 154

BARCELONA 7 AGOST 1891

L'ALBAMA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

GALERIA ARTÍSTICA

Al véurela sols voldria
satisfé 'l desitj que tinch
d' assegurám si 'l que veig
es postís ó no es postís.

CRÓNICA

MOLTES vegades lo més distret y cómich dels nostres diaris locals es la Secció de anuncis, perque entre ells se 'n hi trovan uns que, ¡válgam Sant March! n' hi ha per fershi un tip de riurer.

Aquest: *Por falta de salud se vende una tienda, etc.*, desseguida fá pensar en que la botiga té alguna gástrica ó pateix de la melsa. Aquest altre: *Un señor solo desea una joven decente*, la

vritat, fá pensar mal, y per últim 'l que llegeix aquest: *Se dará colocación á una persona que disponga de un capital de cuatro á cinco mil duros*, fá pensá sens dupte, que aquell que tinga tals dineróns pot col·locarse allá hont li vinga bé sense necessitat de anar depressa ni exposar lo capitalet en cap negoci.

Aquí á Barcelona, y no sols á Barcelona sinó en la majoria de la premsa d' Espanya tenima questos anuncis y altres mil que excitan la rialla, tant per la falta de ortografia, com per la poca solta, pero en cambi al estranjer tenen un sistema de anunciar que sorprén per lo llicenciós, encare que humorístich.

Allá moltes son las personas que se 'ls hi remou lo pudor al llegir en un periódich qualsevol, trossos de aquesta literatura verdosa, tan especial, que dona á compondrer que no está redactada per ignocents seminaristas sinó per gats vells en la matèria, que d' un' hora lluny senten, com los gossos perdigués, la farúm de la carn fresca ab olor de pitxolí.

La mercancia que 's recomana en tals anuncis es, n' obstant, apetitosa, tant com un plat de salmó á la *gretin* ó una perdiu escabetxada.

En Alemania y en Austria, la última plana de certs diaris está destinada als anuncis de aquesta índole. A Viena 's publica una Gaceta política tan séria, formal y severa com lo nostre *Diari d' en Brúsi* qual publicació 's distingeix per la *sans façon* ab que inserta 'ls anuncis més *lliberals*. Molt sovint se 'n hi llegixen del tenor següent:

"La morena que ahir á la nit ocupava en lo *Karltheater* la butaca núm. 3, de la segona fila d' orquesta, desitjaria tenir una entrevista íntima ab lo jove rós que durant tota la funció l' hi vá dirigir los gemelos. Escriurer: carrer tal, número tants, á las inicials P. H. K.,"

Aquest anunci aquí y per tot arréu es una cita de amor algo lliceiciosa que estich segur que cap periódich pornográfich l' admeteria. Però allá passa com cosa conforme.

Segurament que en Austria l' amor deu esser més libre.

Però no deu serho del tot per quant una vegada l' autoritat tingué de pendrer midas molt sérias per la publicació d' un anunci que insertava 'l periódich *Tagblatt*, y deya aixís, literalment traduhit:

"Un senyó estranjer molt rich, trovantse de pás á Viena, tindria una gran satisfacció (?) en fer coneixer á las donas de mon, las delicias del amor, sense expo-

sarlas als inconvenients de la maternitat (1). Enviar fotografias, á Mr. Serge X. Apartat de correus, número, etc.,"

Al llegir aquest anunci altament pornográfich, l' autoritat jutjá prudent castigar al autor. Aixó ja era un abús de llibertat anunciadora.

Un agent de policia va anar al apartat de correus que indicava 'l *sátiro* Mr. Serge X., y al presentarse aquest á reclamar la séva correspondencia fou detingut. Però aquí entra lo que sembla mentida. Lo futur Sultán había rebut *nada* menos que unas setanta cartas ab sas corresponentas fotografias de *senyoras* y *senyoretas*, algunas d' ellas molt respectadas fins allavors entre l' aristocrácia vienesa.

Jutjin los meus lectors l' escándol que armaria aquell descubrimient y las escenas íntimas que en moltes casas debían haberhi.

De segur que, gracias á la policia, van ser vários los marits que van deslliurarse d' una baixesa. ¡Vés si s' había despertat l' afició per coneixer lo nou sistema del espavilat Mr. Seigel!

Aquest fou processat, y allavors vá sapiguerse qu' era un conseller de Sant Petersburg, casat y pare de familia... ¡de dotze criaturas! Lo tribunal vá condemnarlo á tres mesos de presó y á pagar deu mil florins de costas.

Bastant carret vá costarli lo capritxo del anunci.

Altres casos podria contar referents á la pornografia que la major part de la premsa estrangera admet en sas columnas per l' afany de cobrar las grans quantitats que li reportan las seccions dels anuncis que bé podrian titularho seccions d' altra cosa.

De manera que aquí, en comparació, som altament decents; podrém tenir anuncis ab mala ortografia y falta de sentit, pero la major part no fan olor de pebre negre.

* *

Un tal Horford, canonge inglés, ha descubert que la música té la propietat de curar várias enfermetats humanas puig afirma que 'ls sons musicals tenen molta forsa en certs temperaments.

La comtesa de Combermore, amiga del canonge, patia de dolor y ell acaba de curarla tocantli... (ja anavan á riurer) tocantli un tros de ball ab un violoncello.

Debia fer goig aquest canonge á la espona del llit de la malalta rascant l' instrument.

Y sembla que l' inventor s' ho ha prés de bona fé, puig que ja ha fet una tarifa per generalisar lo seu sistema.

Ja veuen que no pot esser un *canard* desde 'l moment en que ja hi ha una tarifa establerta.

La cosa 's presenta séria.

Un diari inglés cita una de las originals receptas de aquest canonge: "Pera curar una malaltia d' insomni, (escriu) basta fer cantar á la vora del pacient un duo per soprano y contralt ab acompañament de violoncello.,"

¡Rara invenció! ¡Descubrimient sublim!

Després lo mateix periódich continua altrás receptas. Diu que un *solo* de trompa cura 'l mal de estómach; un de flauta fá parar los constipats y un de contrabaix estronca 'l cólich, etc., etc. En fi, la mar de curas raras y especials que fins avuy s' ignoravan.

Es segur, donchs, que seguint tal sistema, aquell que

(1) Aixís, tal com raja.

vulga treurers la son de las orellas (que més de quatre vegadas es una malaltia) fasse tocar cada dematí dintre de la mateixa arcoba ahont dormi una banda de cornetas y curará tot desseguida.

Sobretot si poguessen ser las *trompeteras* de la Companyia Cereceda.

Me sembla que aquest es lo remey més segur, perquè jo tinch un músich conegut que toca la flauta y tot l'any está constipat, y un cosí meu, qu' es trompa, pateix del estómach molt sovint; y si fos tal com assegura 'l canonge inglés, ni l' un ni l' altre patirían may més.

Si l' inventor fós aquí, li preguntaría. ¿Cóm es aixó, mister?

Una venjansa xistosa:

Fá algún temps que 'l gremi de barbers d' una ciutat d' Escocia vá acordar tancá 'ls establiments los diumenges, pero un d' ells, no conformantse ab aquesta resolució, tal vegada porque no debía convenirli á la butxaca, tingué oberta la barberia tota una festa.

—¡Ay pobre Fígaro, ja estás fresch! van dir los del gremi.

Al diumenge següent aquestos van obrir una perruqueria molt luxosa devant per devant de la d' ell y van posarhi un rótul que deya:—Se tallan los cabells y s' afayta de franch.—Per supuesto, aixó escrit en inglés.

No cal dir l' afluencia de *parroquians* que van aprofitar la ganga d' aquella venjansa barberil, aixís es que en menos de una hora s' habían fet esquilar y afeytar més de 150 *hisendats*, vegentse la botiga del devant deserta per complert.

Si aixó ho fessen aquí 'ls nostres rapa-barbas.. jo 'ls asseguro que me 'n serviría día per altre.

¡Y tants me farían companyia!... Ningú 's tindria de deixá 'l ral.

DOCTOR GERONI:

¡A..... ella!

Jo voldria á cau d' orella
declararte mon amor,
pero temo, nina bella,
que no m' escolti 'l teu cor.

Jo voldria tas galtetas
omplir sempre de petóns,
y estrenyer bé tas manetas
entre 'l foch de mas passións.

De tos ullets la mirada
contemplar sempre voldria,
y tindre 't enamorada
totas las horas del día.

Voldria que un sol moment
no 'm deixessis d' estimar,
donantme ton jurament
per no poguerme oblidar.

Voldria que 'l teu amor
fos inmens dintre ton pit,
per gosar així 'l meu cor
d' aqueix plaher infinit.

Y en fi, tantas cosas, nena,
que 'm donguessis jo voldria...
que si no que 'm dona pena
d' altrás te 'n demanaria!..

M. GARDÓ FERRER.

LA CASETA BLANCA

En un poblet de la costa,
Casi, casi arrán del mar;
N' hi ha una caseta blanca
Y l' història que dins tanca,
Are us la vaig á contar.
Fa alguns anys vivia al poble
La viuda d' un mariné;
Y tenia una filleta,
Que n' era hermosa y blanqueta
Com la flór del tarongé.
Per sa filleta la viuda
Estava boja d' amor;
Y quan del treball tornava
En los ulls s' enmirallava
De la reyna del seú cór.
Estava la nina un día
Sentadeta en lo portál;
Y 's diu, que la mar salada,
Va quedar enamorada
De sons llabis de corál.
—¡Quants per tan preuhada joya
A mon fons devallarán!—
Diu que las onadas deyan
Y totas de goig somreyan
Pensant en ditxa tañ gran.
Des llavors no mes pensáren,
En trobar una ocasió;
De robar la flor hermosa
La mes bonica y flayrosa,
Del jardí de l' il-lusió,
Y un día que la nineta
Se 'n vá á la sorra á jugar,
En sos brassos una onada
Ab l' espuma embolcallada,
Se l' emporta al fons del mar.
Quan la viuda torna á casa
Y á sa filla en llóch no veu;
Com folla ab dolor la crida
Y va tota esfarehida;
Buscantla per tot arréu.
Pregunta á la gent del poble,
Si algú l' ha vista passá;
Y sembla que 's torni boja
Quan veu qu' ab dolor y angoja,
Ningú rahó n' hi sab dá.
Tots prou volen consolarla,
Y calmá lo gran anhel;
D' aquella mare afligida,
Que ab desespero sens mida
Demana sa filla al Cel.
Mes quan veu que de son ángel;
Ningú n' hi dona rahó;
Se 'n vá dintre la caseta
Y plorant per sa filleta,
Mort, de tristesa y doló.
Des llavors, sí á las vespradas
Algú vá aprop de la mar;
Veu qu' á la caseta blanca
Trista coloma s' hi tanca,
Que no fa mes que plorar.

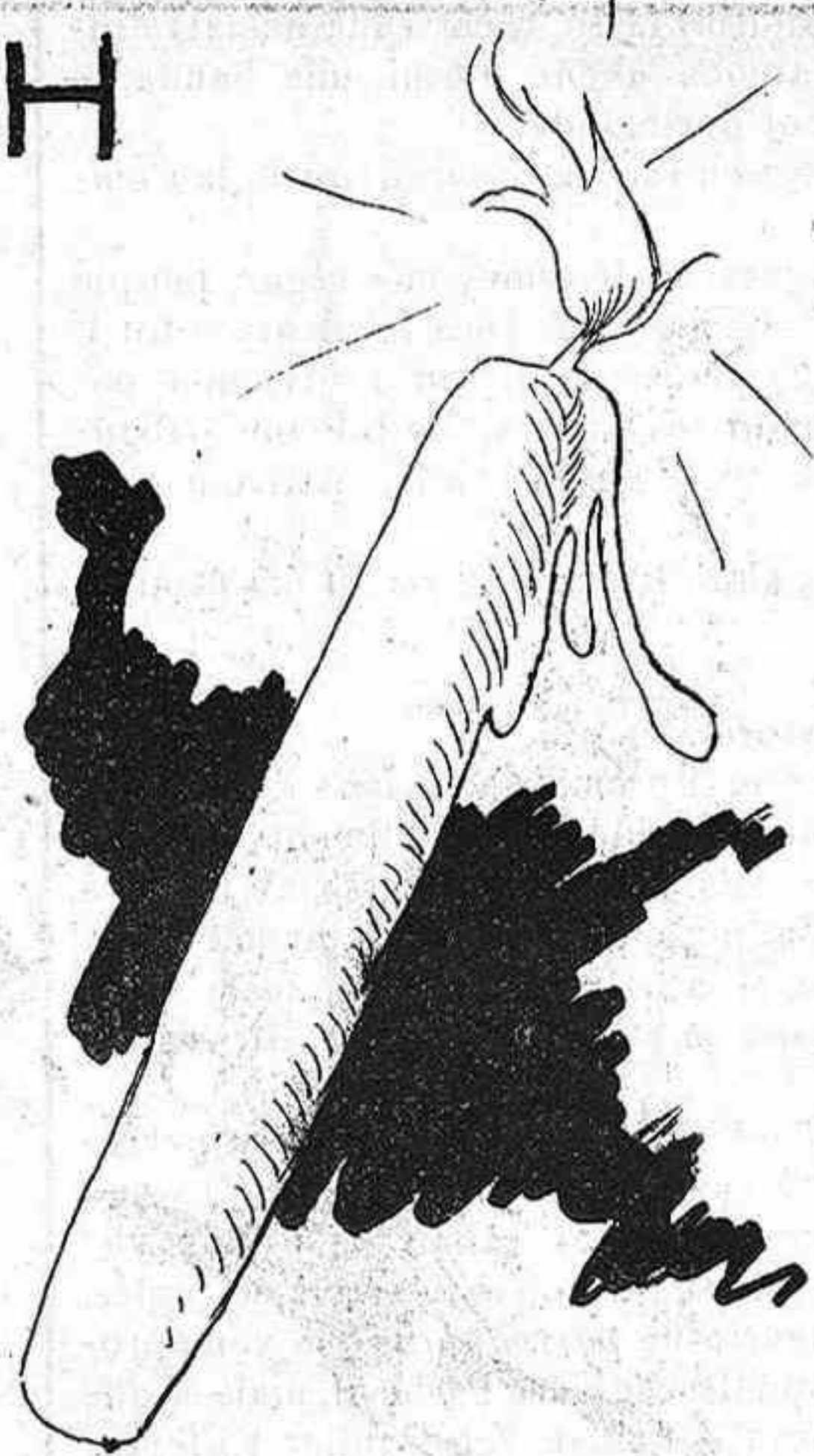
JULIA ESTRADA DE SOLER.

CONSONANTS

B

H

J

K

IL-LUSTRADAS

L

R

S

T

FÈ 'L SEU AGOST

RECH que es l' Agost lo més del any en qué 's fá méns negoci, y n' obstant en tots los demás mesos á tothom qui fa negoci se li diu que *fá 'l seu Agost*. Las castanyeras, lo fan pel Dецembre y pel Jener; los que llogan trajos y vénen caretas, lo fan pel Febrer; los bacallanés, lo fan pel Mars y pel Abril; los joch-floralistas, lo fan pel Maig; los segadors, lo fan pel Juny; los establiments de banys, lo fan pel Juliol; los tocinayres, lo fan pel Setembre, las empresas teatrals, lo fan pel Octubre; los venedors de objectes de cementiri, lo fan pel Novembre; los sastres, lo fan á las entradas d' estació; los diputats, lo fan quan las Córts son obertas, que en l' octau més del any son tancadas; los venedors de viram, lo fan per Nadal; y aixís trobaríam que la major part de la gent no fan lo seu Agost pel més d' Agost, méns los que 'l fan tot l' any, pels quals no es cap especialitat aquesta mesada.

Fins alló que 's diu de "cada cosa pel seu temps, com las figas pel Agost," no está del tot ben dit, y á bon segú que las que las vénen de coll de dama, fan més negoci pel Setembre, que es la temporada en que abundan.

Peró ja n' hi ha que á la sèva manera fan lo negoci pel Agost y per ells debía dirse, que per algú 's tenia de dir, lo de fè 'l seu Agost.

En aquest més, uns per necessitat, altres per fugí de la calor y altres per seguí la moda, se 'n van á fóra y ells ó ab ells fan molts lo seu negoci.

Un conegut meu, jove molt guapetó, pero que casi sempre podía fer la figuereta sense por de que li caigués cap céntim, en aquest més va aná á Sant Hilari, perquè un amich que hi tenia li va convidá, allí va coneixe una viudeta que té un regular patrimoni, va entrarhi en relacions y allí mateix varen rodonejá 'l tracte per casarse pel Nadal pròxim, y are, ab los diners d' el , se la passa com un prímpcep. Aquest si que pot dí al peu de la lletra que ha fet lo seu Agost.

Cert es que á casa sèva ella es la que mana y disposa; però ell, es dels que pensan "afártam y digammoro," y deixa maná y disposá y está com lo peix al aygua. Y com qu' ella 's troba bé veyent que casantse no ha perdut lo *senyorió*, ja 'n tenim un' altra que també va fé 'l seu Agost.

També conéch una senyora, que si 'm féssen dí de qué la conéch no podría contestar, porque no me 'n recordo, que durant aquest més se 'n va un any á Caldetas, un altre á la Puda, y alguns á Vichy ó á Vernet, y créch que deu ferhi 'l seu Agost, perquè sempre torna ab més fato del que s' emporta y passa 'ls iverns gastant molt. No 'm preguntin qui es, porque no més los hi podría dí 'l nom, que ben mirat es lo de méns, y ni sé si es soltera, casada ó viuda y molts déuhen trobarse en lo meu cas, porque coneixentla tant com jo mateix, uns la prénen per una cosa y altres per un' altra. Jo estich en que ho es tot, si es possible serho tot. Lo que sí no te dupte, es que cada any fá 'l seu Agost.

Sé d' un *solterón*, y casi bé no goso dir que també 'l conéch porque no 'm prenguin per en Xarau, que no 's casa porque diu que no vol tení mals de cap, y destina aquest més per aná á Ribas, á las Escaldas ó á Núria á veure 'ls casats que van á ficá 'l cap á l' olla; y cada any torna ab méns ganas de casarse. D' aquest, tampoch sé 'l negoci que deu fé durant aquest més, no será de diners porque d' aquestos no n' hi faltan, pero al tornar, ell mateix explica que ha fet lo seu Agost.

Y, ja que estich per presentá coneixensas mévas, també conéch un matrimoni, si bé no 'n tinch la culpa de conéxel, sino que la té 'l *solterón* de qui 'ls acabo de parlá, que no sé en quin punt vá entrá en relacions ab la senyora. Aquest matrimoni está compost d' un marit y muller, com ja debian suposá 'ls lectors; cada un gelós de l' altre, lo qual no té res de particular; y durant aquest més ella se 'n vá á pendre ayguas y ell se queda á Barcelona. Aquesta circumstància sí que, están gelosos l' un de l' altre, ningú la deuría suposá y té molt de particular.

No se las pegan tan fortas per só com l' Otelo del drama, pero molt sovint ténen disputas per si á ne 'l teatro ó pel carrer ell s' ha mirat á aquella ó ella s' ha mirat á aquell, y sempre las disputas acostúman á acabá ab aquestas ó semblants paraulas:

—¡Ja voldría que fóssem al Agost! A lo méns lluny de tú no veig lo que fás, diu ella.

—¡Ja voldría que hi fóssem! A lo méns passo aquella mesada ab tranquilat, diu ell.

Efectivament, com he dit, arriba aquest més, ella se 'n vá, ell se queda, l' un no veu qui mira al altre, marit y muller miran á qui vólen, y ab aixó queda dit que tant l' espós com l' esposa, fan lo seu Agost; porque per dos que tot l' any están com lo gat y la rata, passá un més tranquil, es un bon negoci.

N' obstant de tot lo que he contat, jo torno ab la méva. Los negocis que he referit, no están regulats pel códich mercantil y ab aixó no sé fins á quin punt son lícits porque ab ells pugui llegitimarse la frase de "fè 'l seu Agost."

Qui verdaderament lo fá, es lo Sol, que de tant que s' hi fá veure, té á tothom cremat; y als termómetros, fins al punt de dalt.

CONRAT ROURE.

SOTA UN' ARBREDA

CANSÓ

Sota un' arbreda—Me trobaréu,
Sempre á mitj día—Si fá bon temps.
Es quan disfruto—Ab més plaher,
Sota l' arbreda—Si estich solet.
Allí no 'm veuhen—Ni poch ni gens
Los que 'm segueixen—Sempre á tot temps.
Rés me destorba—Per poguer fer
Fins á las quatre—La siesta bé.
Pró... 'm falta encara...—(Es un secret;)
Tindre una nena—Per darli un bés.
Sota un' arbreda—Me trobaréu,
Sempre á mitj día—Si fá bon temps.

S. FÁBREGAS CASANOVAS.

¡PER SANT DOMINGO, CANTIS!

¡Ay, madre, que me lo han roto
el cantarico en la fuente...

Copla popular.

I.

Lo pare 's deya *Domingo*,
la mare *Dominga* 's deya,
Dominguet se deya l' noy
y la noya *Domingueta*.

Aixís es' que per en *Ráfols*
(comerciant de fils y betas
que al carrer de Sant *Domingo*
del Call hi tenia tenda)

Lo dia *quatre d' Agost*
era un dia de gran festa,
dia de tiberi y broma,
dia de aquells que tot vessa.

Ell era qui á los xicots
del barri, 'l diner bestreya
á truco de que compresen
paper, pera fer *cadena*s.

salamons y *llargandaixos*,
fanals, *archs* y *banderetas*
y adornessen lo carrer
si per *cás sortija* feyan.

Com qu' era lo seu patró
tenia en una capella
pintada de groch y vert,
un Sant *Domingo* de pedra
que si be era del nás xató,
y manco de la ma esquerra
no hi mancava en los seus peus,
lo gosset ab l' atxa encesa.

Per tal diada á las cinch
ja era la botiga oberta,
tapats los aparadors
y l' taulell tirat enrera,
tot escombrat y regat
y mes lluent que una patena
y la Capella dominica
de flors y ciris coberta.

A las set, lo *Senyor Ráfols*
sa esposa, l' *nen* y la *nena*
un cop prés la xacolata
ab la seva mitja cuerna,
nets, planxats y respallats,
tranquils, satisfets y alegres
anavan tot xano, xano,
á donar una volteta
per la fira, ahont hi compravan
alló que mes los hi esqueya,
y un *canti*, aixó sí, del *canti*
may se n' descuidavan, qu' era
una costum anticuada
de tota la parentela,
comprá un *canti* en semblant dia
fos de llauna, vidre ó terra.

Adquirít lo *canti*, entrava
dintre *Montesión* (1.) á beure,
aquella *aygua miraclosa*
que encare qu' era molt fresca
no deixava de ser aygua
de pou, sossa, molla, y térbola.

Pero com que asseguravan
que curava las *morenas*,
la *migranya*, la *ictericia*,
flatos, *mal de mare* y *febras*,

Si be estava sá del tot
y mes fresch qué una rosella

per amor al Sant, en *Ráfols*
se 'n bebia una galleda!

Tips d' aygua y lo canti plé
tornavan á casa seva
á esperar l' hora del *apat*
que segons la rica essencia
que de la cuina venia
molt be 's portava la Pepa,
(dona que desde molts anys
los solia fer las feynas.

Habent dinat, la *sortija*
al carrer los xicots feyan,
desde l' *coxi* fins á l' *olla*
desde 'ls *sachs* á la *paella*.

Per la tarde la *manilla*,
fochs y *rosari* en la vetlla
y si s' feya ball á l' últim
l' *Antonet* (2.) era l' *orquestra*.

II.

Era lo any seixanta vuyt
quant per vias d' un amich,
vaig coneixe al *Senyor Ráfols*
á sa esposa y als seus fills;

Era l' tal *Senyor*, de edat,
pero tant fort y aixerit
que haguera passat per jove
á no tindré lo pél gris.

Alt y afable, ab grans patillas,
ulls verdosos y expressius,
molt humil en lo seu tracte
y en sos actes, mes humil.

Aquell que hi parlava un cop
franch li era tot seguit,
puig la seva simpatia
daurava tot lo mes trist.

Com una poma roqueta
acabada de cullir
era sa *cara meytat*
grassa, roja y cutis fi,
y encare que dels quaranta
passava, se pot ben dir
que en vers de envellirla l' temps,
li donava mes encís.

Lo noy dinou anys tenia,
la noya disset abrils
tan bonica, tan modesta
que un, mirantla era felís.

No faltava qui glatia
desde 'l dematí á la nit
per ferse amo de las rosas
de aquell benhaurat jardí.

Era aqueix un *sastrinyoli*
del devant, que 's deya *Enrich*,
qui l' *ullet* sovint li feya
y li cantava sovint
follías improvisadas,
entré gemeschs y sospirs
que anavan á parar sempre
á casa l' *betas* y *fils*

sense que *beta* li dessin
per poguer obrar aixís.

III.

Com qu' era de Sant *Domingo*
la diada y cap al tart
sent llesta ja la *sortija*
y 'ls demés *jochs* acabats,
un cop encesos los ciris

(2.) Geguet molt popular en Barcelona.

y altre cop tot escombrat
per resar lo *Sant rosari*
estavan tots preparats.

De lo *matrimoni Ráfols*
no 'ns hem poguerem queixar;
després de darnos refresch
nos feren seure en un banch,
de preferéncia 's pot dir,
puig era entre tots tan alt
que á mí, que sóch *curt de talla*,
m' hi tingueren que enfiar.

L' heréu nos llegí uns mals versos
dirigits al seu *papá*

y la noya 'ns mostrá un *canti*
que li habian regalat;
era un *canti*, molt bufó,
d' aquets *cantis* valenciáns
que semblan una petxina
sensa broch en cap costat,

¡que n' estava de cofoya,
tenint un *canti* semblant,
la *Mingueta*!... no l' gosava
ni tant sisquiera tocar.

Guardal bé; digué son pare,
désal al armari gran
que ningú te 'l putineji
puig es fácil de trencar!

Després de resá l' *rosari*
y cantar los goigs del Sant
vinguè l' *Antonet*, lo cego,
y doná principi al ball.

Ballavan una *mazurca*
quan de cop se sentí un ¡ay!,
gemèchs, plors y desespero.
—¿Qué será aixó? ¿qué será?
quan vinguè la *Domingueta*
roja, desfeta, plorant
y devant la gent que hi 'via
entre sanglots exclamá:

—Ay ¡perdó, mare, perdó!

—Pero, qué tens? qué ha passat?

—No es mèva tota la culpa...

ell ho ha volgut...—Parla clá
qui es ell? qué ha volgut, explica...

—Ay! mare! me l' ha trencat!

—¡Te l' ha trencat; ¿qué dius ara?

—A bossins per terra está...

—¿Qué?—'L meu *canti*—¡Ah lo *canti*!

quin susto m' havias dat

me pensava... ¿y qu' ha sigut?

—L' *Enrich*... l' *Enrich* tot jugant!

—No ploris, no, *Domingueta*

digué lo pare enfadat;

ja es sabut, *qui trenca paga*,

ell lo *canti* pagarà!

—¿Va pagarlo? aixó no ho sé

pero puch assegurar

que l' *Senyor Ráfols* es mort

y sa esposa per igual,

que lo noy fá de cotxero

d' aqueixas novas centrals..

—¿Y la *Domingueta*?... —¡Planxa

al carrer de *Sant Paciá*!

JOSEPH M.ª CODOLSA.

(1) Convent que hi havia poch anys enrera
en la plassa de Sant. Ana ahont hi havia lo
pou de Sant. Domingo.

Alcalde—Lo mateix govern vá sè
qui 'l Parque 'ns va regalá.
Jutje—Donchs ara haurán de pagá
pel regalo que 'ls va fè

Mosso—Es un' óliva de talla
que doném al Municipi.
Alcalde—Encara que no 'ns atipi,
no 'ns costa ni mitja malla.

NOVETATS

La companyia del Sr. Mario vá cessar lo dijous últim posant en escena pera funció de despedida la comédia de Moratín *El viejo y la niña*, en la que hi estigué molt acertat lo Sr. Mario y demás artistas que hi prengueren part. Després lo simpátich Rossell vá sortir á fer *La salsa de Aniceta* ab aquella sombra que 'l caracteriza, valguentli la mar de aplausos.

Desde avuy actuará en aquest teatro la companyia del senyor Llorens que ab tant éxit trevallava en lo Calvo Vico.

Desitjém á la nova companyia molta fortuna en l' abono y éxits... de metálich.

CATALUNYA

Marcadas mostrars de simpatía rebé la companyia Calvo-Gimenez en la nit de son despido y ab ocasió de representarse lo preciós drama del Duch de Rivas: *D. Alvaro ó la fuerza del sino* ja que durant lo trascurs de la obra foren continuos los aplausos que reberen los principals artistas, aixís com també al final de la mateixa, que lo teló se tingué d' aixecar més de 25 vegadas consecutivas

Lo Sr. Calvo (D. Ricardo) y Giménez se vejeren precisats á donar las gracias per tan afectuosa despedida de la que digueren ne guardarán sempre grat recort.

Los amichs y admiradors de lo Sr. Calvo, després l' acompanyaren á sa casa sentintse aquest frequentment interromput per aplausos y vítors que no terminaren fins al apareixer en lo balcó de son domicili que de nou doná las gracias y acabant sa oratória ab los crits de ¡Visca Barcelona y ¡Visca Rafael Calvo! Inútil creyém dir que foren calurosament contestats.

Dissapte debutá la companyia de Julian Romea habent siguts saludats á sa presentació en escena las Sras. Gorriz y Romero y lo Sr. Romea.

Fins are totas las obras representadas no han constituhit, cap novetat per ser ja conegudas, aixís com tampoch lo desempenyo, ja que s' ha, observat deficiencias d' ensajos, principalment per la orquesta que en *Mam' zelle Nitouche* y *Carmela* aná en certs moments bastant perduda.

Ahir debía debutar lo senyor Rosell ab las gatadas *El marqués del Pimentón* y *Arturo di Fuencarrale*.

Pera demá s' anuncia l' estreno de *La boda del cojo*.

Sabém que la Empresa procurará dar gran amenitat en los espectacles, cambiant en tot lo possible las obras.

GAYARRE

Lo tenor Sr. Bertrán, més afortunat que en la primera representació, obtingué un éxit dimars passat al cantar per segona vegada *L' Africana*, sobressortint en lo duo del segón acte; en la preciosa ária: *O paradiso*, del quart, que entre general aplauso tingué que repetir y en lo gran duo del mateix. També obtingueren merescudas mostrars de agrado las Sras. Bassi y Curieses-Bargaglia y 'l Sr. Carbonell Villar que feu un Nelusko de primera, tenint de repetir la gran ária de *La tempesta* en lo tercer acte.

La orquesta, á cárrech de la esperta batuta del senyor Perez Cabrero, molt ajustada, per lo que felicitem al mestre,

si bé se notá molta deficiencia en los instruments de corda en la execució del *unisono* de violins del acte quint.

Durant la passada setmana s' han donat dugas audicions més de *Gli Ugonotti* en las que, com sempre, hi estigué á gran altura 'l notable tenor Angioletti que es avuy l' artista predilecte del públich.

La Empresa ha obtingut de tan distingit tenor una prórroga en sa contracta pera donar algunas funcions més y ahir degué cantar l' *Ernani*, de qual desempenyo 'ns en ocuparém la setmana vinenta.

S' ha posat en estudi la preciosa ópera de Bretón, *Gli Amanti di Teruel*.

CALVO-VICO

Diumenje últim se despedí la companyia cómica-lírica-valenciana del Sr. Llorens que ab molt aplauso y regular profit ha fet la campanya d' aquest teatro lo passat més de Juliol.

Sembla que s' ha emprés aquest teatro una nova Empresa que té lo projecte de dar gran amenitat als espectacles ademés d' algunas novedats que creyém han de cridar l' atenció.

CIRCO EQUESTRE

La nova pantomima acuática. *Las bodas de Saltamontes en Miramar* ha agradat tant per la série de escenas cómicas que hi han intercaladas com per lo bon desempenyo que li ha donat los nadadors de la companyia.

Segueix ab lo mateix éxit dels primers días lo célebre clown Douroff aixís com la notable familia Frantz y principals artistas.

UN CÓMICH RETIRAT.

A una tripayre

Creume noya, que m' atipa
lo veure cada matí;
com ab tas mans de satí
tocas cors de bou y tripa.
No comprench per quin motiu,
bruta l' mateix qu' un drap vell
passas detrás del tauell
assentada ivern y estiu,
quan allí ahont estar deurias
fora en palau magestuós
ja que 'l teu rostre preciós
molt mes llí lluirías.
No poses ja mes lo peu
al taulell, caya Dolors,
puig quan vulguis tocá cors,
jó 't donch permís; toca 'l meu.

J. T. Y R.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartelina, deguts allápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puntis suspensius, una escullida collecció en la que hi constan entre altras, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, F. Mascheroni, L. Fontova, C. Bordaiba, R. Nobas, Ll. Gorriz, María J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz, P. Tintorer, M. Fábregas, C. Lorenzaie, M. Rodriguez, J. M.ª Vallés y Ribot, E. Tetrzini y F. Cardinali.

MURMURACIONS

—¿Ahont viu noya?
 —Al carré de las Ramalleras.
 —No hi vagi, que tot está ocupat per soldats.
 —Cada diumenje es lo mateix.
 —No, que avuy ho está de una altra manera.

—No corrém que no 'ns prenguessen per trabucayres.
 —Peró d' un á un, que no disolguessen los grupos

—¡Com deuhen habé quedat los meus melóns!
 —Encara veig que us ne quedan al demunt.
 —¿Voléu dir?
 —Mentres no perdéu lo cap...

—¡Quina senyora mes cayal! ¡Si 'm volgués per companya! La seguirè.
 —Me sembla que he sentit tirá. No 'm moch, ja que aquell jove tampoch s' alsa.

AIXIS PASSA

Tanquéu una niarada
dintre una gábia daurada
y penjéula en la verdor,
la vella desesperada
pèr sos fillets, la becada
los portará ab gran amor.

Després, en la gábia aquella
tancaréuhi bé la vella
y penjéula en lo vert râm;
tân mala será sa estrella
que ni un fill s' acostará á ella
deixantla morir de fám.

També al mon entre 'ls humans
passan cassos consèmlants
que son mes de doldre encara:
mantindrà un pare hasta á grans
á deu fills... y 'ls deu germans
no voldrán mantení al pare.

J. ALADERN.

QUENTOS

Una jove d' uns 40 anyets, preguntava á un jove:

—¿Quants anys me faria?

—Cap, perque no 'n se fè contestava ell.

—¿Me 'n faria vint y vuyt?

—No, perqué tampoch ne sé desfé.

Un pare als seus fills.

—Nens, preparéuvos per demá que de totas maneras
anirém á la font. Si plou al dematí, hi anirém á la
tardè.

—¿Y si plou á la tarde?—pregunta 'l noy gran.

—Hi anirém al dematí.

Feyan creurer á una nena que aviat li enviarian una
germaneta de París que la rebría la seva mamá.

Un día que la mare tingué de sortir de casa, la nena
digué al seu pare:

—Escolti, papá. ¿Y si envían la nena mentres la ma-
má es fóra de casa...?

¡Si no fossen las pussas!

En lo silenci de la nit callada
quan ab fulgor ne brillan las estrellas,
quan garrits jovincels, gayas doncellas,
l' un pensa ab l' aymador, l' altre ab l' aymada;
quan plorar no se sent á cap maynada,
ni 'l murmurar monótono de vellas,
ni 's veu l' hórrit zig-zag de las centellas
que déixan á mon ánima espantada;
quan, somniant, veu la glória algún artista
á dos pams del seu nás, sentli ganyotas;
quan ne cantan los grills y las granotas
y en pau me deixa mon vehí 'l flautista,
si no fossen las pussas malehidas,
¡quinas horas per mi mes divertidas!

AMADEO.

EPIGRAMA

Desde que te 'l marit fora
l' andalussa donya Carme,
quan li escriu «hasta quin día
vindrà» 's descuida la h.

E. S. Y A.

Rebin la nostra coral enhorabo-
na totas las autoritats, corpora-
cions y particulars que ab las sevas
gestions lograren que se sùspen-
gués l' afusellament del desventu-
rat cabo Gironés, qui cometé una
acció grave, es vritat, pero de la
que, segóns totas las probabilitats, no n' es responsable,
per l' estat de las sevas facultats mentals.

La nostra enhorabona, ha d' anar en primer terme al
digníssim capitá general D. Ramón Blanco, á qui sens dup-
te deu Barcelona no haber passat un día de dol.

La *Concentración* de Figueras, de setmanari, ha passat á
ser diari, introduhint moltas milloras en la seva part ma-
terial.

Per molts anys!

A Salamanca, uns pèrits metjes que han intervingut en
una vista, devant del jurat, sobre parricidi, han demanat á
la Sala, per honoraris, quatre mil duros.

Lo parricidi es una cosa grave, pero aquest compte dels
metjes, tampoch deixa de serho.

Diu l' *Estafeta* de París que segóns rumors que córren
per Epinay, lo rey D. Francisco d' Asis, se proposa fixar sa
residència en un port d' Espanya.

¿Pot sé á Portbou?

Felicitém á nostre amich lo reputat fotógrafo D. Antoni
Esplugas per haber sigut nombrat fotógrafo del Excelen-
tíssim Ajuntament d' aquesta ciutat.

Nos congratulém de tan acertat nombrament.

Grans festas se preparan en la industriosa vila de Manlleu
durant los dias 15 y 16 del corrent, ab motiu de celebrar sa
festa major.

Sabém que la empresa *tauròmaca* prepara grans corridas
de novillos, ja que ha tingut la desgracia de morirsi las
vacas que tenían preparadas per causas que per complert
s' ignoran.

Aixís s' ha de fer.

Quan no 's vol caldo, três tassas.

A Viesbaden hi ha uns carrets que, tirats per gossos, portan llet als establiments de banys. Los amos d' aquestos troncs canins, han posat als gossos, per lliurarlos d'el sol, uns sombreros de palla, iguals als que portan las senyoretas que van á veranejar.

Los alemanys totas se las pènsan. Lo primer dia sabrém que cada gos porta un vano per ventarse.

La célebre actriu portuguesa Lucinda Simões, coneguda del nostre públich, ha tingut d' ésser tancada en un manicomio de Río Janeiro.

Sería una pérdua molt sensible per l' art, si no curés aquesta notable artista, una de las mellors de que 'n guardém recort.

Nostre estimat amich lo eminent poeta en Damás Calvet, de qui 'n publicavam una poesia inédita en lo número passat, se troba greument malalt.

Inútil es dir que no sols per las relacions particulars que 'ns uneixen ab l' autor del preciós poema «Mallorca cristiana», sino també per lo que 'ns interessa 'l cultiu de las llettras catalanas, lo molt que desitjém que sigui passatjera la malaltia del distingit escriptor.

Lo senyor Cánovas obsequiá á l' embaixada marroquí ab una vetllada. Suposém que don Antón los hi llegiria alguna de las sévas poesias; en qual cas perilla que 'l nombrin académich de la llengua marroca.

A Ciudad Rodrigo, al verificarse diumenge passat las eleccions de Diputats á Corts, en una secció va entrarhi forsa de guardia civil y carrabiners, prengueren á l' arcalde y 's va suspendre la votació.

¿Que es que l' arcalde ho feya bè?

Perque en la provincia de Barcelona no 's va agafá á cap arcalde y casi bè tots ho feyan molt malament. Ab aixó, es de creure que á Ciudad Rodrigo succhiria al revés.

L' actor D. Pere Delgado que había demanat una subvenció ó cantitat al Ajuntament de Sevilla pera anar á dedicarse á la séva carrera, ha tingut la desgràcia de ser mossegat per un gos rabiós y aquella Comissió provincial li ha abonat la cantitat per trasladarse á aquesta ciutat per posarse en cura baix la direcció del senyor Ferrán.

Quan un home está de pega, va per senyarse y 's treu 'ls ulls.

L' altre dia 'l nostre Arcalde primer va rébrer la visita del jutje perque com á President de la Corporació municipal entregués en l' acte los dos milions noucentas mil y pico de pessetas que ha de pagar al marqués d' Ayerbe.

Al mateix temps, regalavan al dit Arcalde un' óliva pels Musseus municipals.

¿Volén dir que 'l reglo no tenia res que veure ab la visita judicial?

Lo secretari particular del emperador d' Alemanya, que 's diu Moisés, (a) Herr Manché, está acusat de malversió de fondos, venda de títols, de patents é intervenció en los assumptos judiciales, valentse de medis ilicits,

Aquest fulano, quan era ayo del prímpcep, que avuy es emperador, quan á n' aquest li faltava diner, ell li facilitava.

Ara 's debía volgué cobrar los interessos d' aquells adelantos, pero als alemanys no 'ls hi ha semblat bé 'l negoci y demanan que se 'l castigui á n' ell y á ne 'ls seus cómplices.

Felicitém de totas veras als nostres amichs los distingits poetas Pons y Massaveu, Ubach y Vinyeta, Ribot y Serra y Brossa y Sangerman, per haber obtingut la flor natural lo primer y principals premis los restants en lo Certámen literari de Sabadell.

Lo cassino de Sant Sebastián s' ha tancat per haberse prohibit que en aquell centre 'ls socis estiressin l' orella al gat.

¡Ay, Senyor! ¡Que poch se 'n tancan!

L' arcalde de la Charrete, en lo Delfinat, en vista de que no s' ha registrat ni un sol naixement durant l' any 1890, ha publicat lo següent bando:

«Nos, arcalde de la Charrete, prometém una prima de cent franchs, á la dona que durant l' any 1892 dongui al mon una criatura viable. Aquesta prima s' entregará al terminar los vuyt días de la declaració del naixement en l' arcaldia. Pera l' adquisició d' aquesta prima será precis, ademés, que fassi un any que resideixin en lo departament y que la criatura sigui legítima.»

Aquesta huelga, que tant té de perjudicar á las llevadoras d' aquell pais, compreném que había de preocupar al arcalde, y en la preocupació no ha vist que l' última condició que imposa es molt dificil de comprobá. Si hagués posat que la criatura sigués de matrimoni, aixó podia justificarse fácilmente; lo altre... ¡vagi á sapiguerho l' arcalde!

Si aquella dona de Sant Sebastián que ha tingut tressonada, y que tots viuhén, sigués vehina de la Charrete, hauria mort tres pardals d' un sol trét.

Lo doble crim descubert en lo convent de Trinitarias de Lisboa, absorveix actualment l' atenció dels portugueses.

La violació y l' envenenament comés en la nena Sarah, verdaderament es un fet horrorós que no pot quedar en l' impunitat. Ab aixó es d' esperar que 'ls tribunals de justicia de la nació vehina posarán en clá 'l fet, no fiantse gayre de lo que diuhén los periódichs católichs per treure de responsabilitat á las Trinitarias.

La mort va aconceixer en lo convent, va ser sapiguda repentinament, y fins sembla que no hi hagué bona voluntat perque vegés á la criatura qui tenia 'l deber de véurerla.

Totas aquestas circunstancias, no son per cert favorables á l' opinió de que tothom del convent es ignoscent del horrible fet, escandalós y criminal.

Telegramas

Diferents punts.—En vista del bando del arcalde de la Charette, dihent que entregará cent franchs á cada mare resident en aquella població que registre un fill viable, molts son los que 's disposan á anar á residir en dita vila.

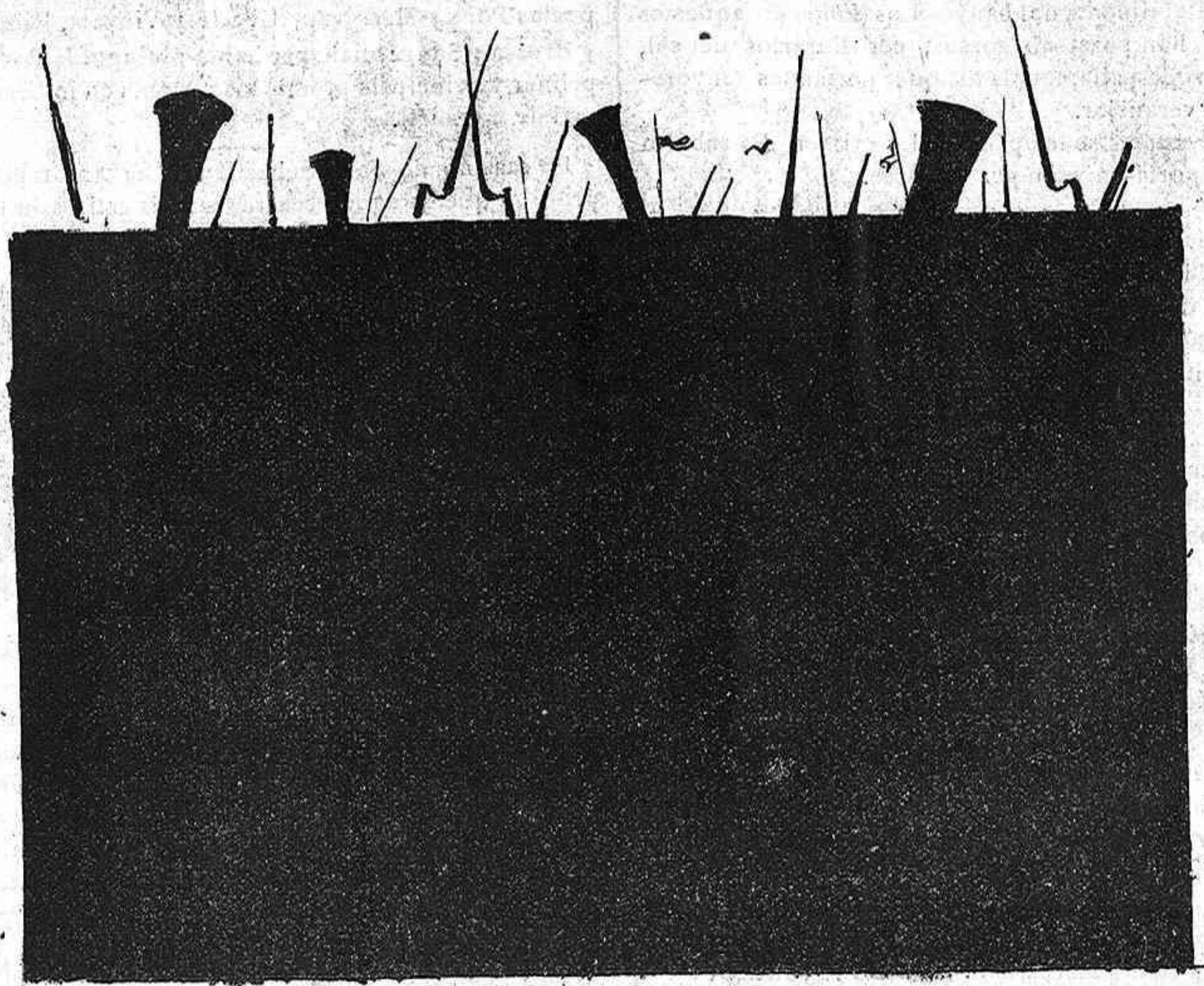
PIDAL, PERIS Y VALLESÍ.

Lisboa.—En lo crim aconcescut en lo convent de las Trinitarias, lo jutje ha demanat las robas que contenían tacas dels vómits de l' infelissa Sarah, y ¡tururut! ja habían sigut rentadas. Després ha demanat l' ampolla que contenia 'l medicament que s' había donat á la pobre criatura 'l dia avans de morir y ¡tururut! cap d' aquellas germanas se recordá de quina ampolla era ni ahont s' había posat.

La cansó de 'n Tururut,
quí jemega ja ha rebut.

CELESTINA.

MAL SUCCÈS

Soroll de trabuchs, revòlvers,
y desgràcias y desmayns...
y preguntantnos uns y altres:
¿qué serà, qué no serà?

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

Es un signo la primera,
la segona musical
y flor bonica y sencera
trovarás en la total.
F. CARRERAS P.

II.

Animal es ma primera,
part del cos es ma segona
y ma Total sens quimera
es carrer de Barcelona.
P. MORA GALLART.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 15,376
en quatre cantitats de manera que su-
madas, restadas, multiplicadas y divi-
didas per tres números diferents, don-
guin resultats iguals.
BARBIÁN DEL CLOT.

FUGA DE CONSONANTS

A. o...a:e...e .e.é
.a .ei.i.o.a. .e .uei.a.
.i.e...: .ue ' .i. .ue .ei.e.a.
.e .e. .ue .a., .o 's .á .é
.o. e.. e. .o. .ei.i.ó,
.a. .o .u' e. .a.a .o.a,
a. .a. .i...a. .ue ' .i .o.a
.ei.e.a. ' a..ó .i..ó
LO NOY DE LA DIDA

GEROGLÍFICH

VOT PAM
OLTI
SEN PNS
A

M. EMULAP.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 2—Consonant.
- 1 3—Carrer de Barcelona.
- 5 8 1—Tots ne tenim.
- 2 8 4 8—Animal en castellá.
- 3 2 6 4 6—Nom de dona.
- 7 8 2 2 3 8—Poble de Catalunya.
- 4 6 7 1 2 6 7—Fruyta.
- 1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona.
- 5 3 2 6 2 8 7—Fruyta.
- 5 8 4 8 2 3—Aucell.
- 1 8 2 3 7—Capital Europea.
- 3 4 6 7—Nom de dona.
- 4 8 7—Part del cos humá.
- 5 8—Consonant.
- 1— »

(M. C. F.)

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada-traslado.—*Pau-li-no.*
Trenca-caps doble.—*Maria Menotti ó*
La loca de los Alpes.

Problema.— $244+2+2+4+4=256$
 $268-2-2-4-4=256$
 $4 \times 2 \times 2 \times 4 \times 4=256$
 $6384 : 2 : 2 : 4 : 4=256$
16909

Sinonimia.—*Sach.*
Ters de sílabas.—*CO LO MA*
LO TA RI
MA RI A

Logogrifo numérich.—*Portugab.*
Geroglífich.—*Per moscas al estiu.*

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSIRAT Y LITERARI

Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 pta
Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
Extranger id. 2'50 " "
Número corrent. 0'10 " "
" atrassat. 0'20 " "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
gir-se á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.